

La sala de les nous

Taller de contes Viatgers entorn als Drets dels Infants

Presentació

La proposta que presentem tot seguit es situa al Capítol 24, Veruca a l'habitació de les nous

Els esplais tenen força experiència en l'organització d'activitats relacionades amb la lectura i la narració de contes. Des de fa temps, s'articulen espais específics per a la promoció de la lectura i l'escolta de contes en català. Paral·lelament, cada vegada més, els tallers d'informàtica a les entitats són un espai privilegiat per a treballar la lectura

i escriptura de la llengua catalana amb els infants i joves nouvinguts.

Per tant, el conte és una eina molt potent per promoure lligams emocionals i enriquir la vida interna de les persones que l'escolten. Els contes, aporten a la imaginació noves dimensions a les quals no arribaríem d'una altra manera.

Fruit d'aquesta experiència, ens plantegem que és una bona oportunitat per treballar els contes lligats a la celebració dels drets de la infància mitjançant les noves tecnologies.

Esquema de la proposta

Motivació	<ul style="list-style-type: none">• Un missatge de Willy Wonka
Activitats (en dues o tres trobades)	<ul style="list-style-type: none">• Lectura conte• Taller informàtic d'elaboració del conte• Lectura col·lectiva
Valoració	<ul style="list-style-type: none">• Reflexió sobre l'experiència viscuda
Pista Eureka	<ul style="list-style-type: none">• Full amb els drets dels infants
Parany dels Umpa Lumpa	<ul style="list-style-type: none">• Pista falsa: han donat una adreça de correu errònia per posar-se en contacte amb d'altres esplais.

Al mateix temps que possibilitem espais de relació i intercanvi entre diferents entitats d'esplai amb la construcció de contes compartits.

Volem profunditzar en aquesta línia de treball i fer tallers de contes en el sí de les activitats d'informàtica de les entitats d'esplai com a mitjans excel·lents per promoure l'apropament a la llengua catalana, l'establiment de vincles afectius i la descoberta vivencial de la cultura.

Aquest contes s'elaboraran entre dues o més entitats fent servir les noves tecnologies com a mitjà vehicular. Volem anar una mica més enllà amb una activitat que s'estructura a través de la metodologia d'aprenentatge servei (APS).

Les històries podrien ser diferents. La finalitat és implicar als nois i noies en una experiència comunitària que fos, al mateix temps, plaent, creativa i reflexiva, i que s'utilitzés de manera positiva els recursos tecnològics i la globalització de la comunicació per ajudar-nos a fer això. Així neix "El llibre dels contes viatgers".

Cap projecte com aquest pot néixer de l'esforç d'uns pocs... Ha de néixer de l'esforç col·lectiu, coordinat i compartit!

Objectius Educatius

1. Desenvolupar la capacitat creativa i imaginativa, i aprendre a adaptar-se a situacions noves.
2. Desenvolupar una actitud positiva envers la participació, la responsabilitat personal i el compromís grupal.
3. Estimular el desenvolupament del llenguatge ampliant el vocabulari i les expressions.
4. Avançar en el pensament crític constructiu com a eina per comprendre el món i poder-lo millorar a partir de petites accions començant des d'un mateix.

Descripció de l'activitat

1. Una proposta d'APS per a nois i noies de 8 a 12 anys.

Amb aquestes edats, la nostra proposta vol anar més enllà, i convertir l'activitat de fer un taller de contes en un Aprenentatge nou i un Servei a la Comunitat.

L'aprenentatge servei és una proposta educativa que combina processos d'aprenentatge i de servei a la comunitat en un sol projecte ben articulat en el qual els participants es formen tot treballant sobre necessitats reals de l'entorn amb l'objectiu de millorar-lo.

L'aprenentatge servei és, doncs, un projecte educatiu amb utilitat social. La relació circular que s'estableix entre l'aprenentatge i el servei genera una nova realitat que intensifica els efectes de cada un per separat. L'aprenentatge millora el servei a la comunitat, perquè aquest guanya en qualitat, i el servei dona sentit a l'aprenentatge, perquè allò que s'aprèn es pot transferir a la realitat en forma d'acció.

1.1. APS: Taller de contes viatges entorn als Drets dels Infants

Treballar els contes lligats a la celebració dels drets de la infància mitjançant les noves tecnologies. Al mateix temps que possibilitem espais de relació i intercanvi entre diferents entitats d'esplai amb la construcció de contes compartits.

Aquest contes s'elaboraran entre dues o més entitats fent servir les noves tecnologies com a mitjà vehicular. Volem anar una

mica més enllà amb una activitat que s'estructura a través de la metodologia d'aprenentatge servei (APS).

Es tracta d'engagar una campanya de concienciació i de compromís per part dels ciutadans i ciutadanes pel respecte dels drets i deures dels infants. Incidir en les polítiques socials mitjançant l'acció col·lectiva dels grups de nois i noies.

Com definim aquesta proposta d'Aprenentatge Servei.

- Un mètode per a l'educació, per a totes les edats i que ha de comptar amb un espai temporal

Convé situar l'experiència dintre de les possibilitats temporals de cada entitat, secció o grup, en funció a la dimensió que li vulguem donar. La podem ubicar en casals, grup de dissabte, activitats entre setmana i altres.

- Un servei per aprendre i col·laborar en el marc de la reciprocitat

El servei permetrà aplicar coneixements previs: formular interrogants intel·lectuals i cívics, i ser font d'experiències que obrin a noves adquisicions. Serà un esforç de cooperació, un exercici de responsabilitat i un espai de col·laboració recíproca on totes les parts ofereixen i reben quelcom de valor.

- **Un procés d'adquisició de coneixements i competències per a la vida**

Desenvolupa processos conscients, planificats i sistemàtics d'ensenyament i aprenentatge que relacionen tasques de servei amb continguts i competències rellevants. Els nois i noies aprendran l'estructura de les històries i els seus drets, i a través de les TIC a processar textos, programes de dibuix per crear les il·lustracions, enregistrar les veus, fer còpies dels CD's, penjar-les a la web... Aprendran competències per la vida com l'empatia, el companyerisme, prendre la iniciativa davant situacions que volem transformar...

- **Un mètode de pedagogia activa i reflexiva**

S'inspira en una pedagogia de l'experiència, participació activa, reflexió, interdisciplinarietat i resolució de problemes, cooperació, immersió en pràctiques de valor i avaluació múltiple. Compartir des del grup la vivència d'una experiència transformadora de la quotidianitat i on cada noi i noia té un paper i és protagonista. Una pedagogia d'aquestes característiques requereix que l'educador o educadora tingui una visió més enllà del grup i de l'entitat i sigui un lligam amb la realitat del barri.

- **Una xarxa de "partenaires" i instàncies de connexió i suport**

Requereix un treball en xarxa que coordini les dues entitats de lleure i d'altres entitats de la ciutat que hi participaran. Aquesta complicitat permetrà que l'esplai s'obri al seu entorn, els nois i noies coneguin altres persones que viuen al barri, i que s'ha de defensar els drets dels infants contribuint en l'educació dels nens i nenes del barri, amb la idea de ciutat educadora, on tot el teixit ciutadà exerceix alguna acció formativa.

- **Activitats amb impacte formatiu i transformador**

Incideix en l'aprenentatge de continguts intel·lectuals, afectius i de comportament; desenvolupa competències aplicables a diversos àmbits vitals; reviu el pensament crític i la responsabilitat cívica; transmet valors i virtuts que fomenten el desenvolupament personal i la ciutadania, i contribueix a millorar l'entorn social, així com les entitats implicades en el projecte.

2.1.1. Etapes d'una experiència d'Aprenentatge Servei.

És convenient tenir presents els següents passos que pauten el procés que va de la concepció del projecte a la seva avaluació final.

Etapes d'una experiència d'Aprenentatge Servei

Preparació del Projecte	I. Per on començar? II. Esbossar el projecte. III. Establir relacions amb entitats socials.	Aquesta primera etapa ve molt definida per la proposta que recollim en aquesta fitxa. Sobre tot, cal establir contacte i relació amb l'altre esplai, la xarxa educativa del barri i altres associacions. Presentar-los la proposta i veure com els podem implicar.
Realització del Projecte	IV. Planificació amb el grup. V. Execució amb el grup VI. Cloenda amb el grup.	Un treball fonamental amb el grup serà donar-los a conèixer exemples d'experiències anteriors. Això serà un element important de motivació pel grup. La Cloenda cal que sigui un espai compartit entre les entitats que participen, on cadascú doni i rebi alguna cosa
Avaluació del Projecte	VII. Avaluació de tot el procés.	És important no només recollir la valoració que en fa de l'experiència l'equip de monitors/es sinó intentar que l'avaluació reculli les opinions de tothom que s'ha implicat

Preparació del projecte

A partir de les possibilitats que pensem té el grup, caldria concretar un tipus de servei necessari, interessant, accessible i alhora oportú per al grup de nois i noies. Plantejar-nos, doncs:

- quines necessitats socials reals o "causes" motivarien els nois i noies,
- quins serveis podrien dur a terme, relacionats amb aquestes necessitats, i
- quines entitats i/o persones de l'entorn, compromeses amb aquestes causes, podríem col·laborar amb nosaltres per ajudar-nos a realitzar el servei.

Cal que els nois i les noies trobin sentit a mobilitzar-se per alguna cosa, i això demana un temps per descobrir situacions impactants i sensibilitzar-se davant d'elles.

- un diagnòstic de la situació o problema sobre el que volem actuar;
- els passos clau de la planificació: què, per què, per a qui, quan, amb qui;
- els objectius d'aprenentatge i els resultats de servei que ens plantejem assolir;
- el compromís individual que cadascú pren en el marc del projecte grupal

Si planificar és posar en ordre les nostres idees del que volem fer, organitzar significa decidir com ho farem per aconseguir-ho:

- quina organització en equips o comissions serà necessària (per a tasques generals i per a les tasques pròpies del servei que farem) i quines responsabilitats individuals;
- quin calendari de treball haurem de seguir per enllestir la feina en els terminis previstos.

Realització del projecte

Com que estem immersos en un projecte amb dues tensions, la de l'aprenentatge i la del servei, cal estar a l'aguait:

- del treball tant el teòric com el tècnic;
- del treball sobre el terreny: assistència, constància, encaix amb el grup acollidor, ajustos en el servei...
- del seguiment individualitzat

Durant l'execució del projecte és necessari buscar espais de reflexió sobre el que està passant, el que estem vivint i aprenent. Si no busquem aquests espais, l'activitat se'n menja i correm el risc de passar superficialment per una experiència que pot ser impactant. També en aquesta etapa ens hem de permetre:

- identificar els aprenentatges assolits o reforçats a partir de posar-se en acció,
- valorar-los i preveure'n la seva transferència,
- autoavaluar-se, i
- corregir i readaptar el projecte si el procés d'executar-lo ens ha fet adonar d'aspectes inicialment no previstos i encara tenim possibilitats de modificar-lo.

Més pistes...

- La lectura d'un conte o el visionament d'un e-book poden ser un element d'entrada motivacional per presentar el projecte al grup.
- A l'hora de plantejar-nos el material que necessitem podem ser creatius... Buscar programes fàcils d'utilitzar i molt visuals, incorporar elements sonors... Podem transformar aquest recurs en una eina educativa que ens permeti tirar endavant el projecte amb èxit.
- Fora interessant acordar amb les entitats i/o persones col·laboradores la lectura final per part del grup de nois i noies a d'altres nens dels esplais, o a una escola, o a l'hora del conte de la biblioteca del barri, o amb una convocatòria oberta a la gent del barri.

Fomentar l'intercanvi d'experiències entre els diferents grups de nois i noies de les

diferents entitats que hagin decidit endegar el projecte, pot ser una manera interessant de que els nois i noies puguin compartir el que estan fent i trobar recursos d'altres en la mateixa situació.

Recomanacions a l'hora de plantejar l'activitat

- Ens poden semblar massa petits per plantejar una activitat relacionada amb l'ús de les TIC, però pensem que han nascut en plena eferescència de les tecnologies de la informació i la comunicació, i la seva quotidianitat n'està plena, i l'escola també els ha iniciat en aquest coneixement. És evident que haurem d'adaptar els conceptes i les activitats a l'edat.
- La participació i el compromís són valors fonamentals dels nostres projectes, i en sí també són un procés d'aprenentatge que cal iniciar des de petits. Escoltar els nois i noies; les seves opinions i interessos, i implicar-los a partir d'aquests, és iniciar-los en la participació i el compromís.
- Obrir les portes de la sala del grup i sortir al carrer no ens ha de fer por. Conèixer l'entorn proper i les persones amb qui el compartim és part fonamental de l'arrelament al territori on vivim i que ens ensenya a ser ciutadans.
- És important establir un criteri per part de l'equip de monitors/es que defineixi

quines històries tindran cabuda en la nostra biblioteca virtual

- La implicació dels nois i noies en l'ús de les TIC per l'elaboració del cançoner pot anar més enllà, i treballar programes de textos, dibuix, fotografia, iniciar recerca en internet...
- Un dels programes del que podríem fer ús és del KID PIX, és un programa per fer contes: ens permet elaborar el nostre propi conte, posant-hi la nostra veu i els dibuixos que nosaltres vulguem. Per grups es poden inventar un petit conte i després utilitzar el KID PIX per plasmar-lo, allà gravaran el seu conte amb la seva pròpia veu i ells en seran els protagonistes.

Valorem l'esforç

Aquesta etapa ha de recolzar-se en els espais de reflexió que haurem incorporat en les etapes anteriors, i ha de constituir un autèntic balanç de l'experiència en les dues dimensions: la d'aprenentatge i la de servei, obrint, a més a més, la porta de la possible continuïtat del projecte o l'encadenament amb un altre.

Un cop tancat i avaluat el projecte amb el grup de nois i noies, els educadors haurem de destinar un temps a reflexionar sobre

l'experiència viscuda, tenint en compte també altres valoracions complementàries a la nostra: la de la pròpia entitat, la de les famílies, la de les entitats i/o persones amb les quals hem estat treballant o que ens han proporcionat el servei...

Posar atenció en els següents aspectes

No podem passar per alt que el treball educatiu sobre els drets també implica incidir en el foment dels deures i les responsabilitats que comporten. És necessari que els nois i noies aprenguin a responsabilitzar-se, a distingir entre drets i necessitats creades artificialment i, per damunt de tot, aprenguin a con viure en el respecte envers la igualtat dels drets i les llibertats de tothom.

El projecte pot encetar-se abans del dia internacional dels Drets dels Infants i fer la lectura en la celebració. Però també podem començar en aquesta diada i concloure en altres moments col·lectius del moviment, de la ciutat o de l'esplai. Per exemple: a la Festa Esplai, Sant Jordi, l'Hora del Conte, a les festes majors, a la festa final de curs...